

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 54235-2026

Auteur	: Inge Michels / Jonna van Hoesel
Team	: Sociaal beleid
E-mail	: Jonna.vanHoesel@gemeentemaashorst.nl
Port.	: N.A. van Lanen / R. Sour

Aan de leden van de gemeenteraad van Maashorst.

Onderwerp

Ontwikkelingen 'Sterke Sociale Basis' en pilot Stevig Lokaal Team

Kennisnemen van

De ontwikkelingen rondom de 'Sterke Sociale Basis' en de pilot 'Stevig Lokaal Team'.

Inleiding

Sterke Sociale Basis

In uw vergadering van 27 juni 2024 is het beleidskader 'Sterke Sociale Basis' vastgesteld. Het belangrijkste doel van het versterken van de sociale basis is ervoor te zorgen dat zorg en ondersteuning voor inwoners beschikbaar blijft en van goede kwaliteit is. Dit vraagt om een fundamentele verandering in de manier waarop ondersteuning wordt georganiseerd. We zetten daarom in op een verschuiving van individuele, geïndiceerde voorzieningen naar meer collectieve en vrij toegankelijke vormen van ondersteuning. Daarbij ligt de nadruk op preventie, vroegsignalering en het normaliseren van lichte hulpvragen. Ondersteuning wordt zoveel mogelijk dichtbij de leefwereld van inwoners georganiseerd en, waar mogelijk, opgepakt binnen het eigen netwerk of de directe omgeving. Op deze manier wordt de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners versterkt en blijft professionele zorg beschikbaar voor degenen die deze echt nodig hebben.

De 'sterke sociale basis' in de gemeente Maashorst geven we vorm op basis van 5 bouwstenen:

1. Actieve vrijwilligers en inwoners
2. Uitgebreid aanbod preventieve en voorliggende voorzieningen
3. Gastvrije ontmoetingsplekken
4. Samenwerken en netwerken in de wijk; formeel en informeel
5. Verbinder in de wijk/kern

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u onder andere nader over de ontwikkelingen rondom de inzet van de preventiewerkers (bouwsteen 4/5). Tijdens een raadsinformatieavond d.d. 10 september 2026 informeren wij u nader over de ontwikkelingen op de andere bouwstenen.

Programma Toekomstbestendig Sociaal Domein

Het sociaal domein staat onder druk door complexe uitdagingen, zoals de toenemende vraag naar (jeugd-)hulp, individualisering, de vergrijzing en personeelstekorten in de zorg. Daarnaast is het financieel perspectief van gemeenten niet gunstig; er zijn structurele tekorten, met name op de uitgaven voor jeugdzorg en de kosten voor jeugdzorg zijn moeilijk beheersbaar.

Om genoemde uitdagingen te kunnen pareren, is gekozen voor een programma dat gedurende 4 jaar inzet op het realiseren van een toekomstbestendig sociaal domein. Door de focus te leggen op; meer werken vanuit de bedoeling, betere aansluiting op de leefwereld van inwoners, meer integraal werken en een sterke sociale basis en daardoor meer grip op de kosten.

Het gemeentelijk programma Toekomstbestendig sociaal domein kent vier ontwikkelsporen, waar meerdere projecten onder kunnen vallen:

1. Meer methodisch werken vanuit de bedoeling
2. Meer grip door data en monitoring
3. Sterke sociale basis
4. Versterken strategisch partnership

Hervormingsagenda Jeugd

Landelijk is de Hervormingsagenda Jeugd opgesteld om de jeugdzorg in Nederland toekomstbestendig te maken. Het doel is dat kinderen en gezinnen sneller en beter passende ondersteuning krijgen, vooral wanneer zij kwetsbaar zijn. Daarbij wordt meer nadruk gelegd op preventie: problemen moeten eerder worden gesignaleerd en zoveel mogelijk worden voorkomen. Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd is het verstevigen van de lokale teams (0 – 100 jaar) en de toegang tot zorg en ondersteuning. De lokale teams zijn belangrijk in het realiseren van de veranderingen binnen de jeugdhulp en Wmo, participatie en veiligheid. Het realiseren van een Stevig Lokaal Team valt onder spoor 3 van het programma.

Kernboodschap

Sterke Sociale Basis

De uitvoering van het beleidskader 'Sterke Sociale Basis' is in volle gang. We werken aan het realiseren van een uitgebreid aanbod aan preventieve en voorliggende algemene voorzieningen, onder andere via het preventief jeugdbeleid, het Wmo-beleid, Gelukkig en Gezond oud in Maashorst, het sportbeleid en het gezondheidsbeleid. De bekendheid van dit nieuwe aanbod moet nog verder worden vergroot en het aanbod moet verder worden uitgebreid. Daarnaast wordt in iedere wijk en kern gewerkt aan het samenwerken en netwerken tussen inwoners en het formele en informele aanbod. De preventiewerkers jeugd en volwassenen vormen samen met de partijen uit het voorliggend veld – zoals GGD, ONS welzijn, praktijkondersteuners bij huisartsen, jongerenwerk Compass, Missie Maashorst, Buurtgezinnen, Humanitas en verschillende vrijwilligersorganisaties – het lokale netwerk in de betreffende wijk/kern. Het lokale netwerk is nu nog niet in alle in wijken/kernen voldoende gerealiseerd.

Preventiewerkers

Sinds 1 januari 2025 zijn alle preventiewerkers gestart. In elk gebied is een preventiewerker jeugd en een preventiewerker volwassenen werkzaam, gezamenlijk 40 uur per gebied en dit in 11 gebieden. De preventiewerkers zijn in dienst bij diverse organisaties (hierna te noemen moederorganisaties). Er zijn enkele mutaties geweest in het personeel; de continuïteit is daarbij steeds gewaarborgd.

Wel vraagt de invulling van het preventiewerk om aandacht. Eerder heeft één van de moederorganisaties (Pantein) aangegeven te stoppen met het beschikbaar stellen van een preventiewerker volwassenen in de kern Zeeland. Om de inzet van een preventiewerker volwassenen te

borgen is ervoor gekozen de vacature open te stellen bij één van de andere betrokken moederorganisaties. Per 1 mei 2026 is in de kern Zeeland een nieuwe preventiewerker volwassenen gestart.

Recent heeft ook BrabantZorg als moederorganisatie aangegeven deze inzet te beëindigen per 1 januari 2027. Zij zorgen nu voor de inzet van twee preventiewerker volwassenen in de kernen Schaijk en Reek. Brabant Zorg geeft als reden: *“Vanwege een toenemende vraag naar intensievere zorg in de regio en personeelstekorten. Hierdoor maak de organisatie een strategische keuze om zorgprofessionals primair in te zetten waar de zorgvraag het grootst is. Daarnaast past de rol van preventiewerker volgens BrabantZorg beter bij de expertise van andere samenwerkingspartner.”*

Zowel BrabantZorg als Pantein blijft wel betrokken bij het realiseren van een Sterke Sociale Basis.

Als gevolg van deze keuzes moet er een oplossing komen voor de invulling van de preventiewerkers in deze gebieden. Op dit moment wordt onderzocht hoe we de invulling en organisatie van het preventiewerk in de toekomst willen gaan organiseren. Dit heeft uiteraard ook een relatie tot de financiering van de preventiewerkers, aangezien zowel Pantein als Brabantzorg cofinanciering leverden op de inzet. Om de inzet wel te kunnen waarborgen voor 2027 en verder, hebben we in de eerste afwijkingenrapportage voorgesorteerd op de benodigde extra middelen.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat de organisatie-overstijgende samenwerking met partners kwetsbaar is. Dit aandachtspunt nemen we nadrukkelijk mee in de samenwerking en in de doorontwikkeling van de inzet van de preventiewerkers en het Stevig Lokaal Team dat zich gaat vormen.

Pilot Stevig Lokaal Team

In onze huidige ondersteuning aan inwoners lopen we tegen verschillende knelpunten aan. Inwoners wachten te lang op passende hulp, krijgen te maken met meerdere professionals en moeten hun verhaal telkens opnieuw vertellen. De geboden ondersteuning is vaak versnipperd, onvoldoende integraal en onvoldoende afgestemd op wat iemand echt nodig heeft. Tegelijkertijd stijgen de kosten in een tempo dat de zorg op termijn onbetaalbaar maakt. Met de komst van de preventiewerkers is al een eerste stap gezet om dit te verbeteren.

Vanuit de Hervormingsagenda Jeugd moet elke gemeente bovendien eind 2028 een stevig lokaal team (SLT) hebben gerealiseerd: een team dat dichtbij, integraal en met mandaat werkt voor alle inwoners van 0 tot 100 jaar.

Om hier werkende weg ervaring mee op te doen, starten we de pilot ‘Stevig Lokaal Team’. De pilot loopt van september 2026 tot december 2027 en wordt uitgevoerd in de kern Zeeland en het gebied Uden Oost (Hoeven, Melle, Raam en Buitengebied Oost). In dit gebied verbreden en versterken we de huidige preventiestructuur: van collectiviseren, community building en normaliseren tot het zelf bieden van hulp en ondersteuning en het voeren van casusregie.

De huidige vier preventiewerkers in de pilotgebieden blijven hun huidige taken verrichten, gericht op lichte ondersteuning, preventie, community building en het faciliteren van collectieve voorzieningen. Het team wordt uitgebreid met 4 fte preventiewerkers SLT, die zich richten op het zelf verlenen van (zwaardere) hulp en ondersteuning aan individuen en gezinnen. Daarnaast worden onder andere een gedragswetenschapper, procesregisseurs zorg en veiligheid toegevoegd en er wordt expertise ingezet

vanuit gespecialiseerde hulp. Tijdens de pilotfase blijft de formele besluitvorming over beschikkingen bij de gemeentelijke consulenten.

De pilot is nadrukkelijk een lerende omgeving. Binnen de pilot gaan we werken volgens de methodiek van de Samenwerkwijze. Deze werkwijze sluit aan bij de beoogde beweging naar meer integraal, preventief en inwonergericht werken. De Samenwerkwijze wordt in de gehele regio geïmplementeerd. Daarnaast gebruiken we, waar nodig, de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE-model). Het AVE-model geeft richting aan het tijdig signaleren, opschalen en gezamenlijk handelen bij (dreigende) complexe situaties.

De kern van de Samenwerkwijze is dat de vraag en behoefte van de inwoner centraal staan. Inwoners werken samen met hun netwerk en betrokken professionals aan passende oplossingen voor hun hulpvraag. Daarbij wordt niet uitgegaan van bestaand aanbod, maar van wat daadwerkelijk nodig is om het welbevinden van de inwoner te verbeteren. De werkwijze kenmerkt zich door een integrale aanpak, waarbij alle relevante betrokkenen – zoals professionals, familie en het sociale netwerk – samen met de inwoner in gesprek gaan. Dit gebeurt bij voorkeur in één gezamenlijk overleg, waardoor versnippering wordt voorkomen en inwoners niet steeds opnieuw hun verhaal hoeven te doen. Centraal in de aanpak staan drie leidende vragen: wat wil iemand, wat kan iemand en wat heeft iemand nodig. Deze vragen helpen om gezamenlijk te komen tot een oplossingsgerichte aanpak, waarin eigen kracht en het netwerk van de inwoner optimaal worden benut.

Een belangrijk uitgangspunt binnen deze werkwijze is dat we bij vragen rondom kinderen niet alleen kijken naar het kind zelf, maar naar de situatie van het gezin als geheel. Hulpvragen van kinderen staan vaak niet op zichzelf en kunnen samenhangen met factoren zoals de draagkracht van ouders, opvoedvragen, financiële zorgen, gezondheid of andere uitdagingen binnen het gezin. Daarom wordt samen met het gezin onderzocht wat er nodig is om de situatie duurzaam te verbeteren. Waar passend wordt ondersteuning niet alleen op het kind, maar ook op ouders of het gezinssysteem ingezet. Door eerder oog te hebben voor wat ouders nodig hebben, kunnen problemen vaak worden voorkomen of verminderd en versterken we de eigen kracht van het gezin.

De Samenwerkwijze vraagt daarnaast om een andere manier van werken van professionals en organisaties, gebaseerd op vertrouwen, gezamenlijke verantwoordelijkheid en ruimte om maatwerk te leveren. Daarmee draagt deze aanpak bij aan meer passende ondersteuning, meer regie voor inwoners en een betere samenwerking tussen partners in de wijk.

Zoals bij het vaststellen van het beleidskader 'Sterke Sociale Basis' is aangegeven gaan wij er niet van uit dat dit beleid zich op korte termijn financieel gaat terugbetalen, dit geldt ook voor deze pilot. Om de te verwachten stijging in de zorgkosten op de langere termijn te dempen is een cultuurverandering nodig. Dit vraagt om een andere manier van denken en werken, zowel binnen de organisatie als bij inwoners. Daarom investeren we onder andere in het eigen maken van de methodiek Samenwerkwijze, het inrichten van processen en het versterken van voorliggende voorzieningen. Daarnaast zetten we in op een geleidelijke verandering van verwachtingen, waarbij inwoners meer worden gestimuleerd om gebruik te maken van hun eigen kracht, sociale netwerk en algemene voorzieningen. Deze omslag is een noodzakelijke voorwaarde om de zorg toegankelijk te houden en de kosten op termijn beheersbaar te houden.

Communicatie

De partners uit de sterke sociale basis en de inwoners van het pilotgebied worden geïnformeerd en gevraagd om binnen het pilotgebied hun bijdrage te leveren aan de pilot. In beide gebieden organiseren we in september 2026 een bijeenkomst voor inwoners en betrokken organisaties.

De Adviesraad Sociaal Domein is over de pilot geïnformeerd.

Vervolg

Tijdens de raadsinformatieavond op 10 september 2026 zullen wij u nader informeren over het programma 'Toekomstbestendig Sociaal Domein'. De pilot maakt hier onderdeel van uit.

Maashorst, 14 juli 2026

Burgemeester en wethouders van Maashorst
de secretaris, de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

J.A. van der Pas